Biuletyn Europejski nr 11 (46)/2017*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne UE 3

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE 4

Cła 4

Obywatelstwo UE 7

Podatki 8

Prawa podstawowe 15

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 15

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych 18

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 1 listopada 2017 r. weszła w życie umowa o partnerstwie i współpracy między UE a Mongolią. Porozumienie, podpisane 30 kwietnia 2013 r., zastępuje umowę o współpracy handlowej i gospodarczej z 1993 r. Wejście w życie porozumienia zbiegło się z otwarciem delegatury UE w Mongolii, dla której realizacja umowy jest jednym z priorytetów.

▪ 9 listopada 2017 r. kraje Unii Europejskiej (Rada UE) i Parlament Europejski zawarły wstępne porozumienie w sprawie reformy europejskiego systemu handlu pozwoleniami na emisję CO2, tzw. ETS.

▪ 10 listopada 2017 r. Polska zadecydowała, że przystępuje do stałej współpracy strukturalnej w dziedzinie obronności (PESCO) w ramach UE.

▪ 17 listopada 2017 r. na Szczycie Społecznym na rzecz Sprawiedliwego Zatrudnienia i Wzrostu Gospodarczego w Göteborgu przez przywódców UE uroczyście proklamowany został Filar Praw Socjalnych. Zgodnie z założeniami wprowadzenie filara praw socjalnych wynika z obserwowanych zmian w otoczeniu społeczno-gospodarczym, w tym w odniesieniu do rynku pracy. Na posiedzeniu w grudniu Rada Europejska nawiąże do tematyki szczytu i włączy kwestie wymiaru socjalnego do dyskusji w sprawie przyszłości Europy.

▪ 20 listopada 2017 r. przedstawiciele państw członkowskich w Radzie UE ostatecznie zaaprobowali elektroniczny system kontroli wjazdu i wyjazdu dla strefy Schengen. Ma on zapewnić krótszy czas przekraczania granic, łatwiejsze wykrywanie nadużyć oraz zastąpić wbijanie stempli w paszportach. Rada i Parlament Europejski muszą podpisać przyjęte rozporządzenie. Zostanie ono opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE i wejdzie w życie 20 dni później. Następnie agencja *eu-LISA* wraz z państwami członkowskimi rozpocznie budowę nowego systemu, ten zaś powinien być gotowy do użytku do 2020 r.

▪ 20 listopada 2017 r. TSUE wydał postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych w sprawie C-441/17 R (Komisja przeciwko Polsce), w którym orzekł, że oprócz sytuacji wyjątkowej i bezwzględnie koniecznej dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego Polska musi natychmiast zaprzestać działań aktywnej gospodarki leśnej w Puszczy

Białowieskiej. W razie stwierdzenia naruszenia tego nakazu Trybunał zasądzi zapłatę przez Polskę na rzecz Komisji kary pieniężnej w wysokości co najmniej 100 000 EUR dziennie. Trybunał wyda wyrok co do istoty sprawy w terminie późniejszym.

- 24 listopada 2017 r. w Krajowej Szkole Administracji Publicznej odbyło się XI Seminarium Warszawskie „Prawo do godnego życia w świetle Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i innych standardów międzynarodowych".

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Rozporządzenie Rady (UE) 2017/2061 z dnia 13 listopada 2017 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2580/2001 w sprawie szczególnych środków restrykcyjnych skierowanych przeciwko niektórym osobom i podmiotom mających na celu zwalczanie terroryzmu (Dz.Urz. z 2017 r., L 295, s. 3).

- Decyzja Rady (WPZiB) 2017/2073 z dnia 13 listopada 2017 r. zmieniająca wspólne stanowisko 2001/931/WPZiB w sprawie zastosowania szczególnych środków w celu zwalczania terroryzmu (Dz.Urz. z 2017 r., L 295, s. 59).

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. z 2017 r., L 312, s. 54)

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2205 z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad dotyczących procedur zgłaszania pojazdów użytkowych wykazujących poważne lub niebezpieczne usterki stwierdzone podczas drogowej kontroli technicznej (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. z 2017 r., L 314, s. 3).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie C-46/16, Valsts ieņēmumu dienests przeciwko „LS Customs Services" SIA

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 – Wspólnotowy kodeks celny – Towary niewspólnotowe – Procedura wspólnotowego tranzytu zewnętrznego – Usunięcie spod dozoru celnego towaru podlegającego należnościom celnym przywozowym – Ustalanie wartości celnej – Artykuł 29 ust. 1 – Warunki stosowania metody opartej na wartości transakcyjnej – Artykuły 30 i 31 – Wybór metody ustalania wartości celnej – Obowiązek uzasadnienia przez organy celne wyboru przyjętej metody

*) Artykuł 29 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 955/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 1999 r., należy interpretować w ten sposób, że ustalenie wartości celnej, o którym mowa w tym przepisie, nie ma zastosowania do towarów, które nie zostały sprzedane w celu wywozu do Unii Europejskiej.

*) Artykuł 31 rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem nr 955/1999, w związku z art. 6 ust. 3 tego rozporządzenia, ze zmianami, należy interpretować w ten sposób, że organy celne są obowiązane wskazać w decyzji ustalającej wysokość należności celnych przywozowych powody, dla których nie przyjęły żadnej z metod ustalania wartości celnej przewidzianych w art. 29 i 30 tegoż rozporządzenia, ze zmianami, zanim będą mogły zdecydować się na zastosowanie metody przewidzianej w art. 31 kodeksu, a także dane, na podstawie których obliczyły wartością celną rozpatrywanych towarów. Powinny to uczynić, aby umożliwić zainteresowanemu dokonanie oceny zasadności tej decyzji oraz podjęcie z pełną znajomością rzeczy decyzji, czy celowe jest zaskarżenie jej do sądu. Do państw członkowskich należy uregulowanie w ramach wykonywania ich autonomii proceduralnej skutków

naruszenia przez organy celne obowiązku uzasadnienia i określenie, czy i w jakim zakresie możliwe jest sanowanie takiego naruszenia w toku postępowania sądowego, z zastrzeżeniem poszanowania zasad równoważności i skuteczności.

*) Artykuł 30 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem nr 955/1999, należy interpretować w ten sposób, że zanim właściwy organ zaniecha zastosowania metody ustalania wartości celnej przewidzianej w tym przepisie, nie musi się zwracać do producenta o przedstawienie informacji niezbędnych w celu zastosowania tej metody. Organ ten jest jednak obowiązany sprawdzić wszelkie źródła informacji i bazy danych, którymi dysponuje. Powinien również umożliwić zainteresowanym podmiotom gospodarczym przekazanie mu wszelkich informacji, które mogą przyczynić się do ustalenia wartości celnej towarów z zastosowaniem tego przepisu.

*) Artykuł 30 ust. 2 rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem nr 955/1999, należy interpretować w ten sposób, że organy celne nie mają obowiązku uzasadnienia faktu niezastosowania metod przewidzianych w tym przepisie w lit. c) i d), w przypadku gdy ustalają wartość celną towarów na podstawie wartości transakcyjnej towarów podobnych zgodnie z art. 151 ust. 3 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1762/95 z dnia 19 lipca 1995 r.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie C-224/16, Asotsiatsia na balgarskite predpriyatia za mezhdunarodni prevozi i patishtata (Aebtri) przeciwko Nachalnik na Mitnitsa Burgas

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Tranzyt zewnętrzny – Przewóz drogowy towarów z zastosowaniem karnetu TIR – Artykuł 267 TFUE –Właściwość Trybunału do interpretowania art. 8 i 11 konwencji TIR –Niezwolnienie operacji TIR – Odpowiedzialność stowarzyszenia poręczającego – Artykuł 8 ust. 7 konwencji TIR – Obowiązek zażądania, w miarę możliwości, zapłaty od osoby lub osób bezpośrednio odpowiedzialnych przed skierowaniem roszczenia do stowarzyszenia poręczającego – Noty wyjaśniające załączone do konwencji TIR – Rozporządzenie (EWG) nr

2454/93 – Artykuł 457 ust. 2 – Wspólnotowy kodeks celny – Artykuły 203 i 213 – Osoby, które nabyły lub posiadały towar i które wiedziały bądź powinny były wiedzieć, że był to towar usunięty spod dozoru celnego

*) Trybunał jest właściwy, aby orzekać w trybie prejudycjalnym o wykładni art. 8 i 11 Konwencji celnej dotyczącej międzynarodowego przewozu towarów z zastosowaniem karnetów TIR, zawartej w Genewie dnia 14 listopada 1975 r. i zatwierdzonej w imieniu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej rozporządzeniem (EWG) nr 2112/78 Rady z dnia 25 lipca 1978 r., w brzmieniu zmienionym i skonsolidowanym opublikowanym w decyzji Rady 2009/477/WE z dnia 28 maja 2009 r.

*) Artykuł 8 ust. 7 Konwencji celnej dotyczącej międzynarodowego przewozu towarów z zastosowaniem karnetów TIR, zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem nr 2112/78, w brzmieniu zmienionym i skonsolidowanym opublikowanym w decyzji 2009/477, należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym organy celne uczyniły zadość swemu obowiązkowi, wyrażonemu w tym postanowieniu, aby w miarę możliwości żądać zapłaty przywozowych należności celnych i podatkowych od posiadacza karnetu TIR, jako osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za ich uregulowanie, przed skierowaniem roszczenia do stowarzyszenia poręczającego.

*) Artykuł 203 ust. 3 tiret trzecie i art. 213 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1791/2006 z dnia 20 listopada 2006 r., należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż odbiorca nabył lub posiadał towary, co do których wiedział, że zostały one przewiezione z zastosowaniem karnetu TIR, i fakt, że w odniesieniu do tych towarów nie ustalono, iż zostały one przedstawione i zgłoszone przed urzędem celnym przeznaczenia, nie wystarczają same w sobie, aby uznać, że ów odbiorca wiedział lub powinien był wiedzieć, iż towary te zostały usunięte spod dozoru celnego w rozumieniu pierwszego z tych przepisów, i z uwagi na to należy uważać, że jest on solidarnie odpowiedzialny za dług celny na podstawie drugiego z tych przepisów.

Obywatelstwo UE

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie C-165/16, Toufik Lounes przeciwko Secretary of State for the Home Department

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Artykuł 21 TFUE – Dyrektywa 2004/38/WE – Beneficjenci – Podwójne obywatelstwo – Obywatel Unii, który nabył obywatelstwo przyjmującego państwa członkowskiego, zachowując przy tym obywatelstwo państwa pochodzenia – Prawo pobytu w tym państwie członkowskim obywatela państwa trzeciego będącego członkiem rodziny obywatela Unii

*) Wykładni dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, należy dokonywać w ten sposób, że w sytuacji, w której obywatel Unii Europejskiej skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się i udał się do państwa członkowskiego innego niż państwo, którego obywatelstwo posiada, przebywał w tym państwie na podstawie art. 7 ust. 1 lub art. 16 ust. 1 dyrektywy, a następnie nabył obywatelstwo tego państwa członkowskiego, zachowując przy tym obywatelstwo państwa członkowskiego pochodzenia, zaś kilka lat później zawarł związek małżeński z obywatelem państwa trzeciego, z którym nadal przebywa na terytorium tego państwa członkowskiego, owemu obywatelowi państwa trzeciego nie przysługuje pochodne prawo pobytu w tym państwie członkowskim na podstawie przepisów tej dyrektywy. Prawo takie może mu jednak przysługiwać na podstawie art. 21 ust. 1 TFUE, na warunkach, które nie mogą być bardziej rygorystyczne niż warunki przewidziane w dyrektywie 2004/38 dla przyznania takiego prawa obywatelowi państwa trzeciego będącemu członkiem rodziny obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się, osiedlając się w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie C-499/16, AZ przeciwko Ministrowi Finansów

Odesłanie prejudycjalne – Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od towarów i usług (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 98 – Uprawnienie państw członkowskich do zastosowania obniżonej stawki do niektórych dostaw towarów i świadczenia usług – Punkt 1 załącznika III – Środki spożywcze – Wyroby ciastkarskie i ciastka – Data minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia – Zasada neutralności podatkowej

*) Artykuł 98 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on – pod warunkiem poszanowania zasady neutralności podatkowej, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego – przepisom krajowym, takim jak w postępowaniu głównym, które uzależniają stosowanie obniżonej stawki podatku od wartości dodanej do wyrobów ciastkarskich i ciastek świeżych jedynie od kryterium ich „daty minimalnej trwałości" lub „terminu przydatności do spożycia".

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie C-552/16, „Wind Inovation 1" EOOD przeciwko Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika" – Sofia

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej – Dyrektywa 2006/112/WE – Rozwiązanie spółki powodujące wykreślenie z rejestru podatku od wartości dodanej (VAT) – Obowiązek naliczenia VAT od istniejących aktywów i zapłaty naliczonego VAT państwu – Utrzymanie w mocy lub zmiana ustawy obowiązującej w dniu przystąpienia do Unii Europejskiej – Artykuł 176 akapit drugi – Wpływ na prawo do odliczenia – Artykuł 168

*) Dyrektywę Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie obowiązywaniu

przepisów krajowych, na mocy których obowiązkowe wykreślenie z rejestru podatku od wartości dodanej (VAT) spółki, co do której wydano orzeczenie sądu o rozwiązaniu, powoduje powstanie obowiązku naliczenia VAT podlegającego zapłacie lub zapłaconego od posiadanych aktywów w dniu rozwiązania tej spółki oraz zapłacenia tego podatku na rzecz państwa, pod warunkiem że nie przeprowadza ona już transakcji gospodarczych po jej rozwiązaniu.

*) Dyrektywę 2006/112, a w szczególności jej art. 168, należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych, takich jak będące przedmiotem postępowania głównego, na mocy których obowiązkowe wykreślenie z rejestru VAT spółki, co do której wydano orzeczenie sądu o rozwiązaniu, mimo iż spółka ta postawiona w stan likwidacji przeprowadza nadal transakcje gospodarcze, powoduje powstanie obowiązku naliczenia VAT podlegającego zapłacie lub zapłaconego od posiadanych aktywów w dniu tego rozwiązania oraz zapłacenia tego podatku na rzecz państwa, a które to przepisy uzależniają tym samym prawo do odliczenia od zachowania tego obowiązku.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie C-507/16, Entertainment Bulgaria System EOOD przeciwko Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika”– Sofia

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 168 lit. a), art. 169 lit. a), art. 214 ust. 1 lit. d) i e) oraz art. 289 i 290 – Możliwość odliczenia podatku od wartości dodanej (VAT) należnego lub zapłaconego – Transakcje objęte podatkiem należnym w innych państwach członkowskich – System zwolnienia z podatku w państwie członkowskim, w którym skorzystano z prawa do odliczenia

*) Dyrektywę Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienioną dyrektywą Rady 2009/162/UE z dnia 22 grudnia 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ona uregulowaniu państwa członkowskiego, które utrudnia podatnikowi mającemu siedzibę na terytorium tego państwa członkowskiego odliczenie podatku od wartości dodanej należnego lub zapłaconego w tym państwie członkowskim od usług świadczonych

przez podatników z siedzibą w innych państwach członkowskich i wykorzystanych do świadczenia usług w państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie siedziby tego podatnika, z tego względu, że ów podatnik jest zidentyfikowany do celów podatku od wartości dodanej na podstawie jednej z dwóch alternatyw, o których mowa w art. 214 ust. 1 lit. d) i e) dyrektywy 2006/112, zmienionej dyrektywą 2009/162. Natomiast art. 168 lit. a) i art. 169 lit. a) dyrektywy 2006/112, zmienionej dyrektywą 2009/162, należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one uregulowaniu państwa członkowskiego, które utrudnia podatnikowi – mającemu siedzibę na terytorium tego państwa członkowskiego i korzystającemu tam ze zwolnienia z podatku – skorzystanie z prawa do odliczenia podatku od wartości dodanej należnego lub zapłaconego w tym państwie od usług świadczonych przez podatników mających siedzibę w innych państwach członkowskich i wykorzystanych do świadczenia usług w państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie siedziby tego podatnika.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawach połączonych C-374/16 i C-375/16, Rochus Geissel, działający w charakterze syndyka RGEX GmbH i.L. przeciwko Finanzamt Neuss (C-374/16), oraz Finanzamt Bergisch Gladbach przeciwko Igorowi Butinowi (C-375/16)

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112 WE – Artykuł 168 lit. a), art. 178 lit. a) i art. 226 pkt 5 – Odliczenie podatku naliczonego – Dane, jakie muszą znajdować się na fakturach – Uzasadnione oczekiwania podatnika co do spełnienia przesłanek prawa do odliczenia

*) Artykuł 168 lit. a) i art. 178 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z art. 226 pkt 5 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które uzależniają skorzystanie z prawa do odliczenia VAT naliczonego od podania na fakturze adresu miejsca, w którym wystawca faktury prowadzi działalność gospodarczą.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie C-308/16, Kozuba Premium Selection sp. z o.o. przeciwko Dyrektorowi Izby Skarbowej w Warszawie

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 12 ust. 1 i 2 – Artykuł 135 ust. 1 lit. j) – Czynności podlegające opodatkowaniu – Zwolnienie dostaw budynków – Pojęcie „pierwszego zasiedlenia” – Pojęcie „przebudowy”

*) Artykuł 12 ust. 1 i 2 oraz art. 135 ust. 1 lit. j) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom krajowym, takim jak będące przedmiotem postępowania głównego, które uzależniają zwolnienie z podatku od wartości dodanej w związku z dostawą budynków od spełnienia warunku, zgodnie z którym pierwsze zasiedlenie tych budynków następuje w ramach czynności podlegającej opodatkowaniu. Wskazane przepisy tejże dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one, aby takie przepisy krajowe uzależniały owo zwolnienie od warunku, zgodnie z którym w wypadku „ulepszenia” istniejącego budynku poniesione wydatki nie mogą przekroczyć 30% początkowej wartości tego budynku, o ile rzeczone pojęcie „ulepszenia” jest interpretowane w taki sam sposób jak pojęcie „przebudowy” zawarte w art. 12 ust. 2 dyrektywy 2006/112, to znaczy tak, że odnośny budynek powinien być przedmiotem istotnych zmian przeprowadzonych w celu zmiany jego wykorzystania lub w celu znaczącej zmiany warunków jego zasiedlenia.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie C-251/16, Edward Cussens, John Jennings, Vincent Kingston przeciwko T.G. Brosnanowi

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Szósta dyrektywa 77/388/EWG – Artykuł 4 ust. 3 lit. a) oraz art. 13 część B lit. g) – Zwolnienie dostaw budynków lub ich części, wraz gruntem,

na którym stoją, z wyjątkiem określonych w art. 4 ust. 3 lit. a) – Zasada zakazu nadużyć – Zastosowanie w braku przepisów krajowych transponujących tę zasadę – Zasady pewności prawa oraz ochrony uzasadnionych oczekiwań

*) Zasadę zakazu nadużyć należy interpretować w ten sposób, że niezależnie od środka krajowego nadającego jej skutek w wewnętrznym porządku prawnym można ją stosować bezpośrednio w celu odmowy zwolnienia z podatku od wartości dodanej transakcji sprzedaży nieruchomości, takich jak sporne w postępowaniu głównym, dokonanych przed wydaniem wyroku z dnia 21 lutego 2006 r., Halifax i in. (C-255/02, EU:C:2006:121), i nie sprzeciwiają się temu zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

*) Szóstą dyrektywę Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, należy interpretować w ten sposób, że w wypadku gdyby transakcje sporne w postępowaniu głównym należało przekwalifikować na podstawie zasady zakazu nadużyć, te spośród owych transakcji, które nie stanowią takich nadużyć, mogą być opodatkowane podatkiem od wartości dodanej na podstawie właściwych przepisów prawa krajowego przewidujących takie opodatkowanie.

*) Zasadę zakazu nadużyć należy interpretować w ten sposób, że w celu ustalenia, na podstawie pkt 75 wyroku z dnia 21 lutego 2006 r., Halifax i in. (C-255/02, EU:C:2006:121), czy głównym celem transakcji spornych w postępowaniu głównym jest czy nie jest uzyskanie korzyści podatkowej, należy uwzględnić samodzielnie cel umów najmu poprzedzających sporne w postępowaniu głównym transakcje sprzedaży nieruchomości.

*) Zasadę zakazu nadużyć należy interpretować w ten sposób, że dostawy nieruchomości, takie jak te w postępowaniu głównym, prowadzą do uzyskania korzyści podatkowej sprzecznej z celem właściwych przepisów szóstej dyrektywy 77/388/WE, jeżeli nieruchomości te, przed ich sprzedażą na rzecz osób trzecich, nie były jeszcze przedmiotem faktycznego użytkowania przez ich właściciela lub najemcę. Do sądu odsyłającego należy ocena, czy jest tak w sporze w postępowaniu głównym.

*) Zasadę zakazu praktyk stanowiących nadużycie należy interpretować w ten sposób, że znajduje ona zastosowanie w sytuacji takiej jak sporna w postępowaniu głównym, która dotyczy ewentualnego zwolnienia z podatku od wartości dodanej transakcji dostawy nieruchomości.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie C-246/16, Enzo Di Maura przeciwko Agenzia delle Entrate – Direzione Provinciale di Siracusa

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Podstawa opodatkowania – Szósta dyrektywa 77/388/EWG – Artykuł 11 część C ust. 1 akapit drugi – Ograniczenie prawa do obniżenia podstawy opodatkowania przy niewywiązaniu się z płatności przez kontrahenta – Swoboda uznania, jaką dysponują państwa członkowskie przy transpozycji – Proporcjonalność okresu wstępnego finansowania przez przedsiębiorcę

*) Artykuł art. 11 część C ust. 1 akapit drugi szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie nie może uzależniać obniżenia podstawy opodatkowania podatkiem od wartości dodanej od bezskuteczności postępowania upadłościowego, w sytuacji gdy takie postępowanie może trwać ponad dziesięć lat.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawach połączonych C-427/16 i C-428/16, „CHEZ Elektro Bulgaria” AD przeciwko Yordanowi Kotsevowi (C-427/16), oraz „FrontEx International” EAD przeciwko Emilowi Yanakievowi (C-428/16)

Odesłanie prejudycjalne – Konkurencja – Swoboda świadczenia usług – Ustalanie przez organizację zawodową adwokatów minimalnych stawek wynagrodzeń – Zakaz zasądzenia przez sąd zwrotu wynagrodzenia w kwocie niższej od tych minimalnych stawek – Przepisy krajowe uznające podatek od

wartości dodanej (VAT) za część ceny usługi świadczonej w ramach wykonywania wolnego zawodu

*) Artykuł 78 akapit pierwszy lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on obowiązywaniu przepisów krajowych, takich jak będące przedmiotem postępowania głównego, na mocy których podatek od wartości dodanej stanowi część wynagrodzenia zarejestrowanych adwokatów, jeżeli powoduje to, że wynagrodzenia te podlegają podwójnemu opodatkowaniu z tytułu podatku od wartości dodanej.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie C-292/16, A Oy

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda przedsiębiorczości – Podatki bezpośrednie – Podatek dochodowy od osób prawnych – Dyrektywa 90/434/EWG – Artykuł 10 ust. 2 – Wniesienie aktywów – Stały zakład niebędący rezydentem przeniesiony w ramach operacji wniesienia aktywów do spółki przejmującej również niebędącej rezydentem – Prawo państwa członkowskiego spółki przekazującej do opodatkowania zysków lub zysków kapitałowych tego zakładu wynikających z wniesienia aktywów – Uregulowanie prawa krajowego przewidujące natychmiastowe opodatkowanie już w roku przeniesienia zysków lub zysków kapitałowych – Pobór należnego podatku jako wpływu roku podatkowego, w którym operacja wniesienia aktywów miała miejsce

*) Artykuł 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego takiemu jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, które w wypadku gdy spółka będąca rezydentem przenosi w ramach operacji wniesienia aktywów stały zakład niebędący rezydentem do spółki również niebędącej rezydentem, po pierwsze, przewiduje natychmiastowe opodatkowanie zysków wynikających z tej operacji, i po drugie, nie uprawnia do odroczonego poboru należnego podatku, podczas gdy w analogicznej sytuacji krajowej takie zyski kapitałowe podlegają opodatkowaniu dopiero przy zbyciu wniesionych aktywów, w zakresie, w jakim uregulowanie to nie pozwala na odroczony pobór takiego podatku.

Prawa podstawowe

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie C-298/16, Teodor Ispas, Anduţa Ispas przeciwko Direcţia Generală a Finanţelor Publice Cluj

Odesłanie prejudycjalne – Ogólne zasady prawa Unii – Zasada dobrej administracji i prawa do obrony – Krajowe przepisy podatkowe przewidujące prawo do bycia wysłuchanym oraz prawo do bycia poinformowanym w toku podatkowego postępowania administracyjnego – Decyzja o opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej wydana przez krajowe organy podatkowe bez udzielenia podatnikowi dostępu do informacji i dokumentów stanowiących podstawę owej decyzji

*) Przyjętą w prawie Unii ogólną zasadę poszanowania prawa do obrony należy interpretować w ten sposób, że w krajowym postępowaniu administracyjnym dotyczącym kontroli i określenia podstawy opodatkowania podatkiem od wartości dodanej jednostka powinna mieć umożliwiony, na swój wniosek, dostęp do informacji i dokumentów znajdujących się w aktach sprawy administracyjnej ipodlegających uwzględnieniu przez organ publiczny w celu wydania decyzji, chyba że względy interesu ogólnego uzasadniają ograniczenie dostępu do tych informacji i dokumentów.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izba) z dnia 31 października 2017 r. w sprawie *Činga przeciwko Litwie* (skarga nr 69419/13)

Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 – prawo własności – nakaz zwrotu działki, na której nowy właściciel umieścił instalacje niezbędne dla funkcjonowania własnego domu

Ramunas Činga jest obywatelem Litwy. W latach 1988–1993 uzyskał od Skarbu

Państwa cztery nieruchomości gruntowe w rejonie Wilna. Dostał też pozwolenie na budowę i w 2004 r. postawił dom, w którym dotąd mieszka wraz z rodziną. W 2007 r. przeciwko skarżącemu wszczęto postępowania o zwrot dwóch działek (o wielkości 0,5 ha i 1,5 ha), przy czym na mniejszej działce znajdowały się instalacje potrzebne do prawidłowego funkcjonowania domu.

W dwóch postępowaniach sądy orzekły na korzyść R. Činga. Jednak prokuratura wniosła o wznowienie postępowania. Jej wniosek jednak, jak i Prokuratora Generalnego, został oddalony. Mimo to ten ostatni złożył apelację i sąd krajowy we wznowionym postępowaniu rozpoznał ową sprawę. Ustalił, że popełniono błąd we wcześniejszych postępowaniach zakończonych korzystnie dla R. Činga i uznał, że pierwotna decyzja o przyznaniu mu przedmiotowej działki zapadła z naruszeniem prawa krajowego. Sąd nakazał w związku z tym zwrot Skarbowi Państwa spornej działki i zasądził na rzecz R. Činga rekompensatę w wysokości około 5 euro (cena, jaką pierwotnie zapłacił za grunt). Skarżący nadal mieszka w swym domu i nie usunął instalacji ze spornej działki.

W skardze do ETPC podniesiono, że odebranie nieruchomości gruntowej stanowi ingerencję w prawo skarżącego do poszanowania mienia, które podlega ochronie na moacy art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC.

Trybunał zauważył, że wcześniejsze – korzystne dla skarżącego – rozstrzygnięcia sądowe zostały podjęte przy błędnej interpretacji przepisów prawa. Tym samym uwzględnił argumentację litewskiego rządu, zgodnie z którą nakazanie zwrotu spornej nieruchomości odbyło się na podstawie przepisów prawa krajowego, a środek ten miał na celu naprawę błędów popełnionych wcześniej przez krajowe organy władzy. Przypomniał jednakowoż, że błędy popełnione przez władze państwowe nie mogą być naprawiane kosztem jednostki, lecz jedynie na koszt państwa. Trybunał podkreślił, że nic w sprawie nie wskazuje na to, by skarżący w jakikolwiek sposób przyczynił się do wydania korzystnej dla niego decyzji o przyznaniu mu spornej działki. Nie miał również żadnych powodów ku temu, by wątpić w legalność decyzji wydawanych w jego sprawie przez organy administracyjne, a następnie sądy w dwóch odrębnych postępowaniach sądowych. Działał zatem *bona fide*.

Dodatkowo, ETPC zwrócił uwagę, że kwota przyznana skarżącemu tytułem odszkodowania była oczywiście

niewystarczająca, aby mógł on nabyć podobną ziemię. Dlatego – w ocenie Trybunału – organy krajowe nałożyły na skarżącego nadmierne obciążenie i nie wyważyły odpowiednio między wymogami interesu publicznego, z jednej strony, a prawem skarżącego do spokojnego korzystania ze swojej własności, z drugiej strony.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, Trybunał orzekł, że w sprawie doszło do naruszenia art. 1 Protokołu 1.

Wyrok (Izba) z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie *Işıkırık przeciwko Turcji* (skarga nr 41226/09)

Naruszenie art. 11 EKPC – wolność zgromadzeń i stowarzyszania się

Murat Işıkırık jest obywatelem Turcji. W 2007 r., jeszcze jako student uniwersytetu w Diyarbakır (*Dicle Üniversitesi*), został aresztowany i skazany na karę łączną ponad 7 lat więzienia za członkostwo w nielegalnej organizacji, w związku z udziałem w pogrzebie czterech członków PKK (Kurdyjskiej Partii Pracy – organizacji nielegalnej w Turcji) oraz demonstracji w kampusie uniwersyteckim. Został on warunkowo zwolniony po ponad 4 latach w listopadzie 2011 r. W związku z sytuacją skreślono go także z listy studentów z powodu nieukończenia studiów w terminie.

W skardze do ETPC skarżący, powołując się w szczególności na art. 11 EKPC, zarzucił, że nałożona na niego sankcja karna była nieproporcjonalna.

Trybunał uznał, że zastosowane w sprawie skarżącego przepisy tureckiego kodeksu karnego nie były przewidywalne, ponieważ nie zapewniły mu ochrony prawnej przed arbitralną ingerencją w jego prawo do wolności zgromadzeń. Sądy krajowe dokonały wykładni rozszerzającej członkostwa w nielegalnej organizacji na szkodę skarżącego. Został on skazany za uczestnictwo w dwóch zgromadzeniach publicznych, gdzie jedynie okazywał poparcie (aplauz) PKK i pokazywał znak „V". Sądy nie rozróżniły zatem sytuacji pokojowego uczestnika demonstracji oraz jednostki, która popełniała przestępstwa w ramach struktury PKK. Trybunał stwierdził, że demonstranci, jak skarżący, byli narażeni na karę pozbawienia wolności od 5 do 10 lat za udział w nielegalnej organizacji – karę wysoce nieproporcjonalną do wagi ich czynu – co miało w sposób nieunikniony efekt

odstraszający wobec prawa do wolności wyrażania opinii i zgromadzeń.

W konkluzji ETPC orzekł, że w sprawie doszło do naruszenia art. 11 EKPC.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie NSA z dnia 23 listopada 2017 r., I FSK 63/16

„Czy w pojęciu, o którym mowa w art. 135 ust. 1 lit. b Dyrektywy 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. UE L 347, str.1), mieszczą się czynności polegające na udostępnieniu kart paliwowych oraz negocjowaniu, finansowaniu i rozliczaniu nabywania paliwa z wykorzystaniem tych kart, czy też takie czynności złożone mogą być uznane za transakcje łańcuchowe, których podstawowym celem jest dostawa paliwa?”

Postanowienie NSA z dnia 28 listopada 2017 r., I FSK 65/16

„Czy w sytuacji, w której strony transakcji uzgodniły, że dla wypłaty wynagrodzenia za roboty budowlane lub budowlano-montażowe niezbędne jest wyrażenie akceptacji ich wykonania przez zamawiającego w protokole odbioru tych robót, wykonanie usługi, o którym mowa w art. 63 Dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. z 2006 r. Nr L347, s. 1 ze zm.); z tytułu takiej transakcji następuje w: - momencie faktycznego wykonania robót budowlanych lub budowlano-montażowych, czy też - momencie akceptacji wykonania tych robót przez zamawiającego, wyrażonej w protokole odbioru?”